

ŞUBAT AYI FİYAT GELİŞMELERİ

5 Mart 2024

Özet

Tüketici fiyatları şubat ayında yüzde 4,53 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 2,21 puan artarak yüzde 67,07 olmuştur. Yıllık enflasyon, hizmet sektöründe belirgin olmak üzere, tüm ana gruplarda yükselmiştir. Aylık bazda ise gıda ve hizmet grupları fiyat artışlarıyla öne çıkmıştır. Gıda grubu aylık fiyat artışı genele yayılarak güçlenmiş, doğrudan etkilerinin yanı sıra yemek hizmetleri kanalıyla dolaylı olarak da manşet enflasyonu olumsuz etkilemeye devam etmiştir. Enerji grubu aylık fiyat artışının ana belirleyicisi Kızıldeniz'deki jeopolitik gelişmelerle yükselen petrol fiyatları ile Türk Lirasının seyrini takiben akaryakıt kalemi olmuştur. Ücret ayarlamalarının ve geriye doğru endeksleme eğiliminin devam eden yansımalarıyla hizmet grubunda genele yayılan fiyat artışları sürmüş, aylık hizmet enflasyonu bir önceki aya kıyasla önemli ölçüde zayıflamakla birlikte yüksek seyretmiştir. Hizmet grubunda, kira ve lokanta-otel fiyatlarında güçlü aylık artış eğilimi devam ederken, bu dönemde eğitim ve haberleşme hizmetleri de fiyat artışları ile dikkat çekmiştir. Temel mal grubu aylık enflasyonu şubat ayında zayıflamış, finansal koşullara duyarlılığı yüksek olan dayanıklı mallar başta olmak üzere bu grupta fiyatlar ılımlı bir şekilde yükselmiştir. Aylık üretici enflasyonu şubat ayında bir miktar yavaşlarken, yıllık üretici enflasyonu artış kaydetmiştir. Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, enerji dışında kalan gruplarda aylık enflasyonun yüksek seyrettiği gözlenmiştir. Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle aylık artış oranları B ve C göstergelerinde zayıflamakla birlikte yüksek seyretmiş, göstergelerin yıllık enflasyonları artış sergilemiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 4,53 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 2,21 puan artarak yüzde 67,07 olmuştur. B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 2,63 ve 2,41 puan artarak yüzde 70,31 ve yüzde 72,89 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 1 ve Tablo 1). Bu ayda doğal gazın aylık tüketici enflasyonuna mekanik etkisi (0,01 puan) oldukça sınırlı kalmıştır (Grafik 2).

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, bir önceki aya göre hizmet, gıda ve enerji gruplarının katkıları sırasıyla 1,05, 0,90 ve 0,30 puan artarken, alkol-tütün-altın ve temel mallar gruplarının katkıları 0,02'şer puan düşmüştür.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, B ve C endekslerinin aylık artışları bir önceki aya kıyasla zayıflamakla birlikte yüksek seyretmiştir (Grafik 3). Fiyat artışları B endeksini oluşturan gruplardan işlenmiş gıdada ocak ayına kıyasla güçlenirken, temel mal ve hizmet gruplarında yavaşlama kaydetmiştir (Grafik 4).

Hizmet fiyatları artışı şubat ayında yüzde 5,66 ile önceki aya kıyasla yavaşlamasına rağmen kuvvetli seyretmiş, grup yıllık enflasyonu 4,64 puan artışla yüzde 94,36 olmuştur. Aylık fiyat artışları grup geneline yayılmış, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 5). Ocak ayında önemli ölçüde yükselen kira alt grubunda aylık artış yüzde 7,06 ile güçlü seyretmiş, bu alt grupta yıllık enflasyon 9,09 puan artışla yüzde 120,93 seviyesine ulaşmıştır. Haberleşme alt grubunda aylık fiyat artışı yüzde 6,27 ile yüksek bir oranda gerçekleşmiş ve bu gelişmede cep telefonu ile yapılan görüşme ile internet ücretlerindeki artışlar belirleyici olmuştur. Diğer hizmetler alt grubunda, eğitim, paket tur, bakım-onarım, sigorta ve sağlık hizmetleri fiyatları öne çıkmış, özellikle eğitim hizmetlerinde aylık fiyat artışının özel okul ücretlerine istinaden yüzde 12,76 ile bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüksek bir artış göstermesi dikkat çekmiştir. Lokanta-otel grubunda başta kırmızı et olmak üzere gıda fiyatlarındaki artışların etkileri belirleyici olmuştur. Yüzde 2,25 oranı ile diğer alt kalemlere kıyasla daha ılımlı bir artış kaydeden ulaştırma hizmetlerinde ise akaryakıt fiyat gelişmelerinin yansımaları hissedilmiştir.

Temel mal grubu yıllık enflasyonu 0,65 puanlık bir artışla yüzde 54,00 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 6). Şubat ayında yıllık enflasyon dayanıklı mallarda gerilerken, diğer alt gruplarda yükselmiştir. Dayanıklı mal (altın hariç) fiyatlarındaki aylık artış önemli ölçüde yavaşlayarak yüzde 1,50 olmuş, alt grup yıllık enflasyonu 1,55 puanlık düşüşle yüzde 58,98 seviyesine gerilemiştir. Şubat ayında mobilya fiyatları yüzde 3,91 oranındaki artışla alt grup içinde öne çıkarken, beyaz eşya fiyatları yüzde 1,82, otomobil fiyatları ise yüzde 0,71 ile sınırlı artışlar sergilemiştir. Diğer temel mallar alt grubunda fiyatlar yüzde 2,74 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 2,41 puan artarak yüzde 54,95 seviyesine ulaşmıştır. Alt grup aylık enflasyonunda konutun bakım ve onarımı, kişisel bakım ürünleri ve kitap fiyatları etkili olmuştur. Şubat ayında giyim ve ayakkabı fiyatları görece yatay seyrederken, alt grup yıllık enflasyonu 2,80 puanlık artışla yüzde 42,39'a yükselmiştir.

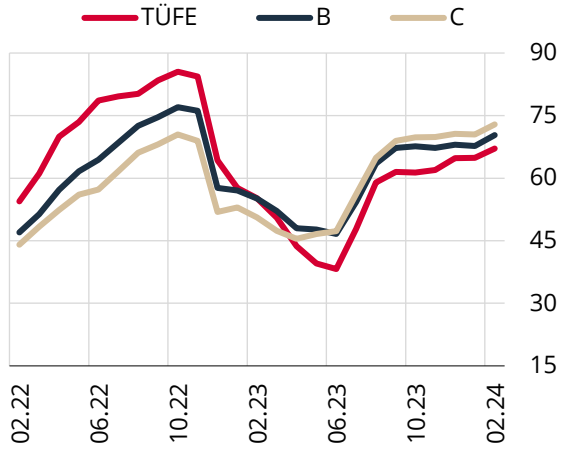
Enerji fiyatları şubat ayında yüzde 2,96 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 3,06 puan artarak yüzde 35,95 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 7). Türk lirası cinsi enerji fiyatlarındaki gelişmelerle akaryakıt ve tüp gaz fiyatları sırasıyla yüzde 7,26 ve 3,76 oranlarında artmıştır. Diğer kalemlerde ise fiyatlar ılımlı bir seyir izlemiştir.

Gıda ve alkolsüz içecekler grubunda aylık fiyat artışı yüzde 8,25 ile bir önceki aya kıyasla güçlenmiş, yıllık enflasyon 1,41 puan artarak yüzde 71,12 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 7). Aylık fiyat artışları alt gruplar geneline yayılırken, yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yüksek baz etkisiyle 2,94 puan düşerek yüzde 84,41'e gerilemiş, işlenmiş gıdada ise 4,09 puan artarak yüzde 60,42 olmuştur (Grafik 8). Mevsimsellikten arındırılmış verilerle, bir önceki ay sebze kaynaklı kısmi bir düzeltme izlenen taze meyve sebze fiyatlarında bu dönemde sebze fiyatları öncülüğünde yüksek bir artış gözlenmiştir. Diğer işlenmemiş gıda grubunda kırmızı et fiyatlarında yükseliş devam ederken beyaz et fiyatlarındaki artış bir miktar hızlanmış, bakliyat ve pirinç diğer dikkat çeken alt kalemler olmuştur. Böylelikle, işlenmemiş gıda fiyatları aylık bazda yüzde 9,30 oranında yükselmiştir. Aylık enflasyonun yüzde 7,29 oranında gerçekleştiği işlenmiş gıda grubunda ise ekmek-tahıllarda fiyat artışları kuvvetlenirken, kırmızı et fiyatlarının etkilediği işlenmiş et ürünlerinde yüksek artışlar devam etmiş, çiğ süt referans fiyat ayarlamasına bağlı olarak süt ve süt ürünlerindeki fiyat artışları da belirgin olmuştur.

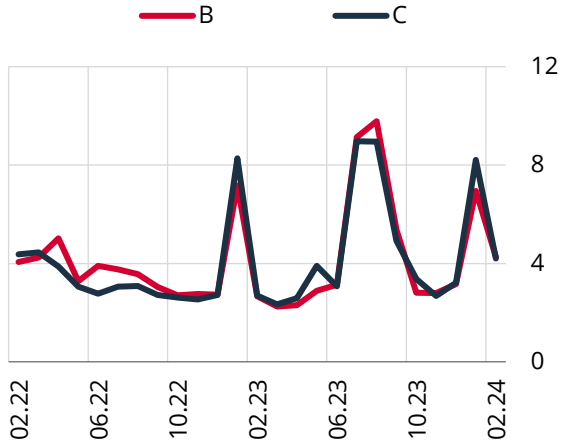
Yurt içi üretici fiyatları şubat ayında yüzde 3,74 oranında artmış, yıllık enflasyon 3,09 puan yükselerek yüzde 47,29 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, enerji alt grubunda fiyatlar aylık bazda yatay seyrederken dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarında belirgin artış göstermiştir (Grafik 10). Aylık fiyat gelişmeleri sektörler bazında incelendiğinde, fiyat artışlarının genele yayıldığı izlenirken, rafine petrol ürünleri, mobilya, gıda ürünleri ve içecekler, diğer madencilik ve taş ocaklığı ürünleri, giyim eşyası ile ağaç ve mantar ürünleri öne çıkan alt gruplar olmuştur.

Grafik ve Tablolar

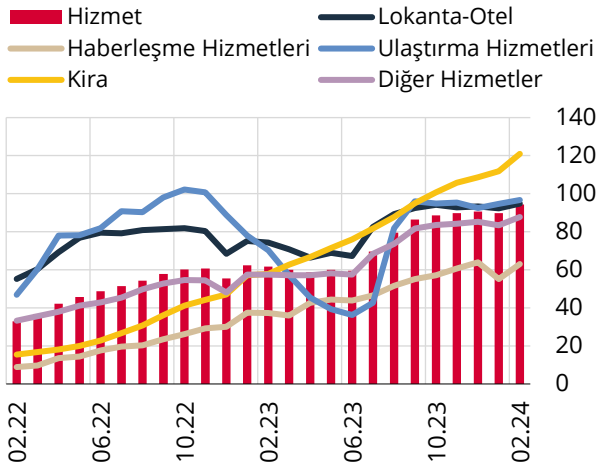
Grafik 1: TÜFE, B ve C
(Yıllık % Değişim)

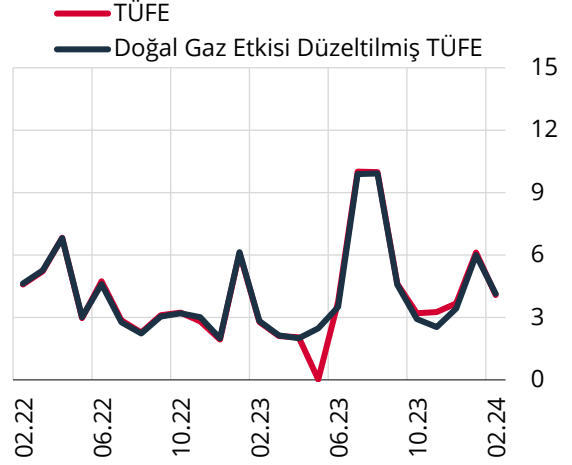
Grafik 3: B ve C Endeksi
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

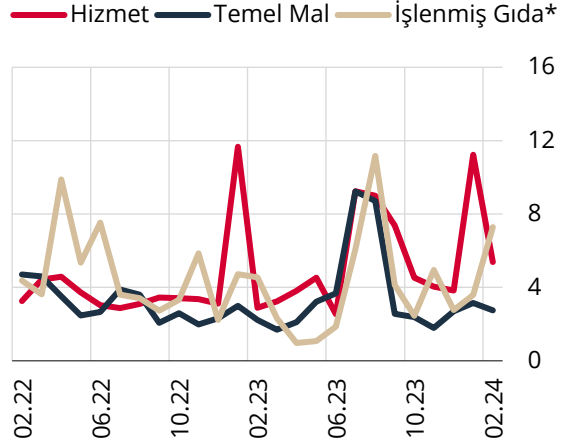
Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

Grafik 2: TÜFE ve Doğal Gaz Etkisi
Düzeltilmiş TÜFE (Mev. Ar., Aylık % Değişim)

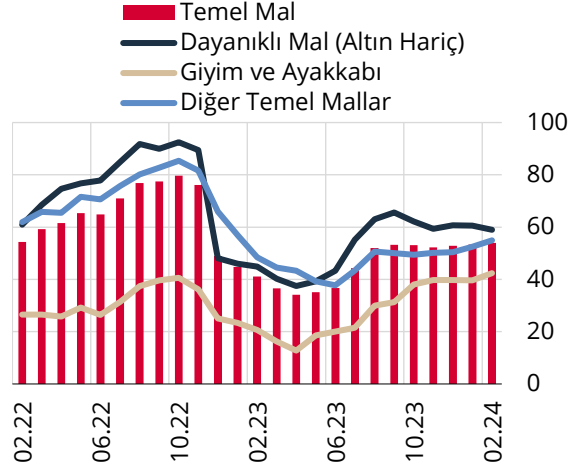

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

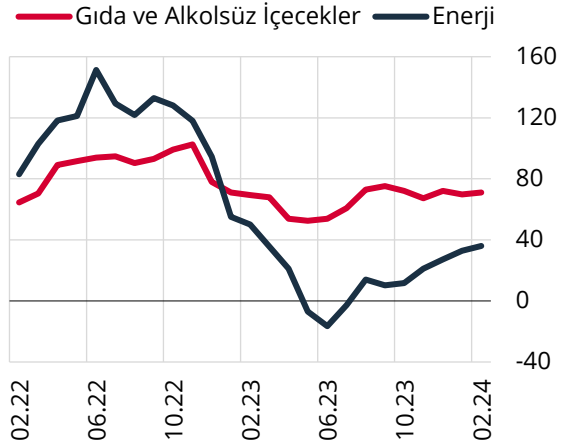
* işlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

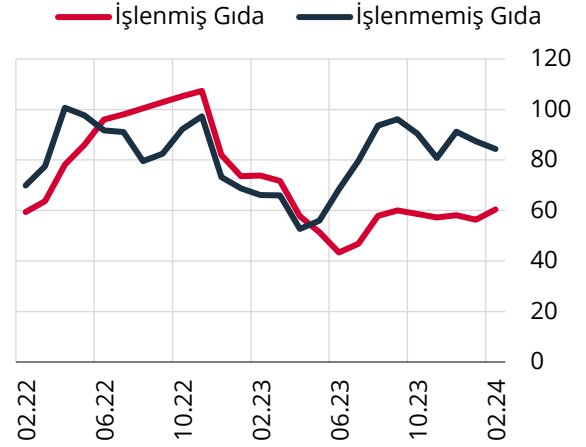

Grafik 7: Gıda ve Enerji

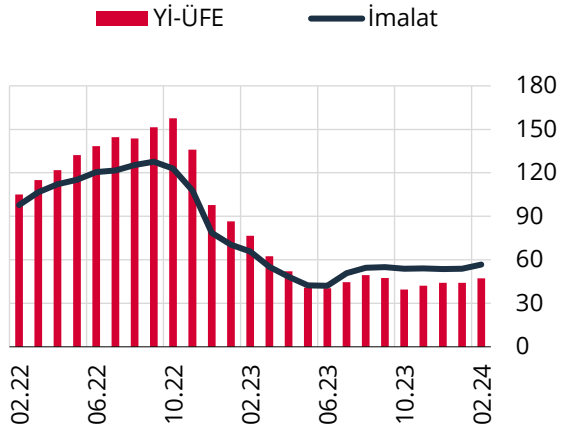
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

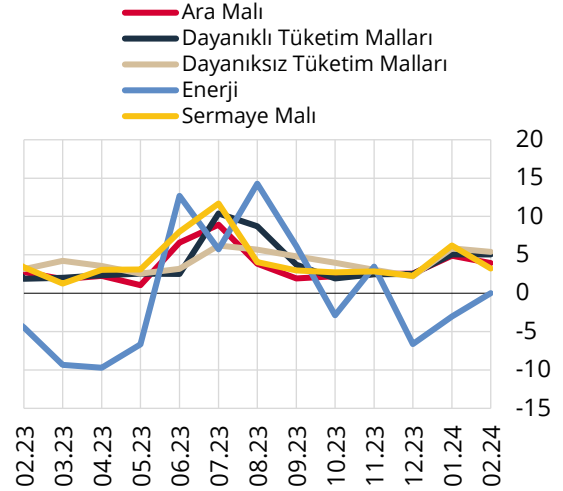
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Aylık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Şub.24	Şub.23	Şub.24	Şub.23
TÜFE	4,53	3,15	67,07	55,18
1. Mallar	4,06	3,15	57,03	52,72
Enerji	2,96	0,64	35,95	50,01
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	8,25	7,36	71,12	69,33
İşlenmemiş Gıda	9,30	11,05	84,41	66,13
Taze Meyve-Sebze	13,74	18,04	76,75	40,43
Diğer İşlenmemiş	6,52	6,83	89,09	83,02
İşlenmiş Gıda	7,29	4,56	60,42	73,87
Ekmek ve Tahıllar	5,74	2,74	61,01	63,03
Diğer İşlenmiş	8,02	5,47	60,12	79,99
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	1,46	0,94	55,25	41,79
Temel Mallar	1,58	1,15	54,00	41,06
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,50	2,49	58,98	44,93
Giyim ve Ayakkabı (*)	0,08	-1,89	42,39	20,71
Diğer Temel Mallar	2,74	1,14	54,95	48,48
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,49	-0,43	63,09	49,29
Altın	0,98	-1,25	71,85	36,49
2. Hizmetler	5,66	3,14	94,36	61,64
Kira	7,06	2,66	120,93	57,74
Lokanta ve Oteller	5,43	4,07	94,78	74,34
Ulaştırma Hizmetleri	2,25	1,16	96,72	70,27
Haberleşme Hizmetleri	6,27	1,18	62,98	37,36
Diğer Hizmetler	6,08	3,64	87,75	57,40
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	4,23	2,62	70,31	55,16
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	3,57	2,13	72,89	50,58
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	4,04	2,29	64,90	54,22
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	5,17	3,71	72,60	54,10

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Şubat 2024		Şubat 2023	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	3,74	47,29	1,56	76,61
Madencilik	3,66	4,29	68,10	2,39	93,92
İmalat	86,45	4,56	56,71	2,63	65,68
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	82,76	4,31	56,61	2,90	66,66
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	73,88	4,23	57,45	2,85	70,85
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	9,28	-4,96	-30,68	-6,78	152,11
Su Temini	0,61	0,81	66,20	0,90	103,60
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		3,93	51,47	2,76	57,05
Dayanımlı Tüketim Malları		5,07	61,51	1,89	60,34
Dayanımlı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		5,54	62,50	2,12	62,00
Dayanısız Tüketim Malları		5,41	64,34	3,14	92,95
Sermaye Malı		3,23	64,70	3,38	58,04
Enerji		0,02	0,45	-4,47	129,50

Kaynak: TÜİK.